

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/270/2021
Identifikačné číslo spisu: 8318201012
Dátum vydania rozhodnutia: 24.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Nora Halmová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8318201012.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci manželky G. V. (pôvodne G. D.), bývajúcej v R. U. V., H. XXX, zastúpenej JUDr. Milošom Kunecom, advokátom, so sídlom v Snine, Strojárska 3995/113, proti manželovi G. G. D., bývajúcemu v E., L. XXXX/X zastúpeného JUDr. Júliusom Bučekom, advokátom, so sídlom v Humennom, Štefánikova 18, za účasti maloletého M. D., zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, pracovisko Snina, Budovateľská 2204/11, o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 8 P 91/2018, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. marca 2021 sp. zn. 21 CoP 133/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie alebo „okresný súd“) rozsudkom z 10. júna 2020, č. k. 8 P 91/2018-140 v spojení s opravným uznesením z 13. septembra 2021 č. k. 8 P 91/2018-177 rozviedol manželstvo G. D., rod. L. a G. G. D., uzavreté dňa XX. K. XXXX v R., zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Bežovce, ročník XXXX, zväzok 4/2, na strane 17, pod por. č. 3. Na čas po rozvode schválil rodičovskú dohodu a maloletého M. D. zveril do osobnej starostlivosti otca, ktorý mal maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Matku zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 30,- eur mesačne, ktoré má platiť otcovi vždy do 15. dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou rozhodnutia. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 18, § 19 ods. 2, § 22, § 23 ods. 1, 2, 3 zákona č. 36/2005 Z.z. Zákon o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), § 2 ods. 1, § 100, § 122 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 221, § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a vecne tým, že manželstvo účastníkov je tak vážne a trvalo rozvrátené, že nemôže plniť svoj účel, pričom rozvrat možno považovať ako kvalifikovaný a nenapraviteľný. Súd doplnil dokazovanie vo veci vypočutím oboch manželov a zistil, že manželia takmer tri roky nežijú v spoločnej domácnosti, čo potvrdil aj manžel, ktorý s rozvodom manželstva nesúhlasil. Manželka má nový vzťah, žije s partnerom, s ktorým má dieťa a deklarovala, že sa chce rozviesť a k manželovi sa nemieni vrátiť. Okresný súd

uviedol, že je pravdou, že manžel s rozvodom nesúhlasil, ale s poukazom na ust. § 1 ods. 1 Zákona o rodine, manželstvo je zväzok muža a ženy, ktorý vzniká na základe ich dobrovoľného a slobodného rozhodnutia uzavrieť manželstvo po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom. To znamená, že ide o zväzok, ktorý je založený na slobodnom a dobrovoľnom rozhodnutí a teda manželku nemožno nútiť, aby proti svojej vôli zotrvala v manželstve, ktoré dlhodobo neplní svoju funkciu.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie manžela rozsudkom z 30. marca 2021 sp. zn. 21 CoP 133/2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že súd prebral zistený skutočný stav veci súdom prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie existencie predpokladov pre rozvod manželstva a následne úpravu pomerov manželov k výkonu ich práv ako rodičov na čas po rozvode. Manželia nežijú v spoločnej domácnosti od júna 2017, manželka má známosť s novým mužom, s ktorým má maloletú dcéru a nemieni obnoviť manželské spolužitie. Manželstvo je zväzok a vzťah dvoch ľudí a vzhľadom na jednoznačný názor manželky, ktorá nechce obnoviť manželské spolužitie a nedošlo ani k žiadnym krokom na obnovenie manželského spolužitia alebo k snahám o zmiernenie medzi manželmi, ktorí sú dospelí ľudia v priebehu celého rozvodového konania, ktoré trvá od roku 2018 nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia aj napriek tomu, že manžel trvá na tom, že chce manželstvo zachovať. V prejednávanej veci manžel nenamietal závery súdu vo vzťahu k úprave pomerov na čas po rozvode k maloletému M., ktorý bol zverený jemu do osobnej starostlivosti a súd zaviazal matku plnením vyživovacej povinnosti vo výške 30,- eur mesačne. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 52 CMP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal manžel (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, s tým že napadnutý rozsudok trpí vadami zmätočnosti, pretože odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, že napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnych otázok pri ktorých riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Odvolací súd v napadnutom rozsudku neodôvodnil zásadné skutočnosti, iné podstatné skutočnosti posúdil rozporuplne v závislosti od toho, či takéto posúdenie bolo v prospech alebo neprospech manžela. Odvolací súd nebral do úvahy skutočnosť ohľadne záchranu kňazského stavu a zachovanie manželstva, zamietol návrh o pedagogicko-psychologickom zmiernení manželov a nezaoberal sa zdravotným stavom manželky, pričom okolnosti odmietnutia jeho návrhov mu nie sú známe. Nepoukázal na nové a navrhované skutočnosti v uvedenej veci a len sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, a tým napadnuté výroky nie sú výsledkom koherentnej argumentácie. Podľa kódexu cirkevného práva, štát nie je oprávnený na rozvod manželstva, ktoré bolo uzatvorené v chráme pred Bohom, svedkami a matkou Cirkvou. Štát by mal rozviesť iba manželstvo uzatvorené podľa § 4 Zákona o rodine pred matričným úradom uzavreté „de facto“ pred orgánom štátu. Pojem „rozvod“ v zmysle občianskeho práva v kánonickom práve neexistuje. Pretože „platne uzavreté a dokonané manželstvo nemôže byť rozviazané nijakou ľudskou mocou a z nijakého dôvodu okrem smrti“. Vzhľadom na skutočnosť, že ako duchovná osoba uzatvorila manželstvo pred orgánom Cirkvi a nemá podiel na podaní návrhu na rozvod manželstva pred súdom, sa nestotožnil s podaným návrhom a nemôže súhlasiť s jeho obsahom i z hľadiska vecnej stránky. Ustanovenia Vatikánskej zmluvy (326/2001 Z.z.) uzavretou medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou upravuje postavenie katolíckej cirkvi na Slovensku a značne zasahuje do slovenskej legislatívy. Zmluva má medzinárodný charakter čo znamená, že v zmysle čl. 7 ods. 5 ústavy SR patrí medzi právne akty najvyššej vnútroštátnej právnej relevancie. Z uvedeného je zrejmé, že v prípade rozvodu manželstva osoby duchovenstva svetským súdom môže vzniknúť právny problém, ak manželstvo cirkevným súdom následne nebude vyhlásené za nulité, pričom takáto osoba ako manžel môže byť postihovaná na svojich právach v súvislosti s možným výkonom svojho povolania, čo môže zakladať istú formu diskriminácie vo vzťahu k iným duchovným hlavne za predpokladu, ak si rozvod dvojitým konaním nezapríčinil. Manžel nie je navrhovateľom, nesúhlasil s rozvodom, nezapríčinil takýto stav manželstva a môže byť suspendovaný a postavený mimo možnosť

sláviť sviatosti. Manžel naformuloval prvú právnu otázku nasledovne: „je postačujúce pre rozvod manželstva len tvrdenie jedného z manželov, že manželstvo je rozvrátené a nemožno obnoviť manželské spolužitie, predovšetkým v prípade, ak môže takýto manžel trpieť duševnou poruchou, ktorá nebola v priebehu konania vylúčená?“ Týmto právnym posúdením sa odvolací súd pri riešení právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čo zakladá prípustnosť aj dôvodnosť dovolania v zmysle § 421 ods.1 písm. a/ CSP. Vzhľadom na skutočnosti uvedené v prvej právnej otázke, naformuloval druhú právnu otázku „je možné bez ďalšieho skúmania možných dôsledkov rozhodnutia súdu rozviesť manželstvo kňaza bez ohľadu na hrozbu straty zamestnania, diskriminácie a porušenia ustanovení Kódexu cirkevného práva v prípade, že kňaz rozvod manželstva svojim konaním nezapríčinil?“. Prípustnosť tejto právnej otázky vyplýva z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť v celom rozsahu a súčasne v zmysle § 444 ods.1 a § 444 ods. 2 CSP navrhol odloženie právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

4. Manželka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolateľom namietané vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP odvolací súd jasne, zrozumiteľne, podrobne a dostatočne určito vysvetlil vo svojom rozsudku podstatné dôvody pre rozhodnutie vo veci v časti III. „Hodnotenie odvolacieho súdu“ v bodoch 10.- 27. a jeho argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia jasná, zrozumiteľná, v ničom nie je rozporná a rozhodnutie je presvedčivé. Namietanie správnosti posúdenia veci odvolacím súdom je plne v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a ničím sa od rozhodovacej praxe neodkláňa. Argumentácia dovolateľa, spočívajúca v tom, že je osobou duchovnou a v prípade rozvodu manželstva táto osoba môže byť postihovaná na svojich právach v súvislosti s výkonom svojho povolania tým, že môže byť zo strany biskupa suspendovaný a postavený mimo možnosť sláviť sviatosti sa nezakladá na pravde. V predloženom čestnom vyhlásení p. D., dekana Gréckokatolíckej cirkvi sa uvádza, že zákaz vykonávať úkony vyplývajúce z kňazského svätenia nebol daný na základe rozpadu jeho manželstva, lebo aj po rozvode mu bolo umožnené sláviť sv. liturgie, ale na základe iných skutočností, ktoré súvisia s jeho konaním a správaním, ktoré nezodpovedá kňazskej službe. Tento zákaz nebol prvý, pretože v minulosti kvôli podobným problémom zákaz mal a dokonca bol aj jeden rok suspendovaný. Manželka má svoje práva a slobody zaručené Ústavou a nemožno od nej očakávať, že zotrvá v rozvrátenom a neuspokojivom manželstve len z dôvodu pracovnej suspendácie jej manžela. Súd uvádza skutočnosť, že manželka po právoplatnosti rozvodu manželstva odvolacím súdom 17. júla 2021 uzatvorila manželstvo so súčasným manželom A. V., s ktorým má dieťa - M. D., uvedené potvrdzujú aj testy DNA vo forme znaleckého posudku, na základe ktorých prebieha konanie o zapretie otcovstva dovolateľa k maloletej M.. Podľa manželky jediným dôvodom pre ktoré chce dovolateľ zachovať nefunkčné a rozvrátené manželstvo je skutočnosť, že sa s ňou nechce dohodnúť na vyporiadaní ich spoločného BSM a nie skutočnosti, ktoré uvádza vo svojich podaniach.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho vykonateľnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

5.1. Podľa § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

5.2. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti a vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods.1 a § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Konanie o rozvod manželstva je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené Civilným mimosporovým poriadkom (ďalej len „CMP“). Prípustnosť dovolania podaného manželom treba preto posudzovať podľa Civilného mimosporového poriadku v spojení s Civilným sporovým poriadkom, ktorý obsahuje všeobecnú úpravu dovolania, podmienok jeho prípustnosti a odvolacieho konania.

15. Podľa § 2 ods. 1 CMP platí, že na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

17. Podľa § 76 CMP dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania.

18. Civilný mimosporový poriadok v ustanovení § 76 systematicky začlenenom v treťom diele s názvom „Niektoré ustanovenia o dovolaní“, tretej hlavy („Opravné prostriedky“) prvej časti („Všeobecná časť“) modifikuje spôsobilý predmet dovolania ako jednu z objektívnych podmienok jeho prípustnosti tak, že vylučuje prípustnosť dovolania aj proti rozsudku v konaní o rozvod manželstva. Prípustnosť dovolania v tomto prípade nemôže založiť ani existencia procesnej vady uvedenej v § 420 CSP.

19. V preskúmvanej veci manžel napadol dovolaním rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie o rozvode manželstva. Ide tak nepochybne o prípad, kedy Civilný mimosporový poriadok podanie dovolania proti rozsudku vydanom v tomto konaní vylučuje. Princíp právnej istoty účastníkov konania nepripúšťa zásadnú zmenu právoplatných rozsudkov o rozvode, neplatnosti či neexistencii manželstva predovšetkým kvôli zákonnému zákazu dvojmanželstva, k porušeniu ktorého by pripustením mimoriadneho opravného prostriedku mohlo dôjsť. Dovolanie podané manželom proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu je bez ďalšieho neprípustné.

20. So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie manžela podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky o náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.